

**TARIM VE KIRSAL KALKINMAYI
DESTEKLEME KURUMU**

OCAK 2019

- TKDK, Tarım ve Orman Bakanlığı'nın **İlgili Kuruluşudur.**
- Avrupa Birliği Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) **kırsal kalkınma IPARD fonlarını** kullanmaktadır. (*IPARD- Instrument for Pre-Accession Assistance Rural Development*)
- IPARD'ın hibe bütçesinin; **%75'i AB, %25'i Türkiye tarafından karşılanıyor.**
- TKDK, 2011'de AB tarafından **akredite edildi** ve hibeleri kullanılmaya başladı.
- Bugüne kadar toplam **14.441 projeye 3,8 milyar TL hibe** verildi. Bu hibelerle kırsalda **10,2 milyar TL yatırım yapıldı, 60 Bin istihdam** sağlandı.
- **TKDK'nın, Merkez teşkilatı ve 42 ilde koordinatörlüğü** bulunmaktadır.
- IPARD-1 2016 yılında tamamlanmış olup, bütçenin kullanım oranı %99'dur.
- IPARD-II **2016 yılında AB Komisyonu tarafından onaylanmış ve başlamıştır.**

IPARD HİBELERİ 42 İLDE VERİLMEKTEDİR.

Avrupa Komisyonu tarafından illerin seçiminde ANALİZLER istenmiştir.
(2005 YILI)

Analizler çerçevesinde iller AVRUPA KOMİSYONU TARAFINDAN belirlenmiştir.

ANALİZLER

Kırsal Nüfus

GSYH Payı

Kırsaldan göç

Tarımsal potansiyel

IPARD GERÇEKLEŞMELERİ (2012-2019)

	IPARD-1 (2012-2016)	IPARD-2 (2017-2019*)	TOPLAM
Desteklenen Proje Sayısı	10.694	3.747	14.441
Ödenen Hibe	3,2 Milyar TL	612 Milyon TL	3,8 Milyar TL
Ödenecek Hibe	-	1,1 Milyar TL	1,1 Milyar TL
Oluşan Yatırım	6,8 Milyar TL	3,4 Milyar TL	10,2 Milyar TL
Sağlanan İstihdam	57 Bin kişi	3 Bin kişi	60 Bin kişi
Vergi muafiyeti katkısı**	1,2 Milyar TL	200 Milyon TL	1,4 Milyar TL

* IPARD-2 devam etmektedir. 2019 Ocak ayı itibariyle mevcut rakamlar verilmiştir.

** IPARD hibeleri; KDV, Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisi, İthalat ve Gümrük vergileri, Damga Vergisi, MTV'den muafır.

DESTEKLENER SEKTÖRLER	Hibe ve Limitler
101 TEDBİRİ <ol style="list-style-type: none"> 1. Süt Üreten İşletmeler 2. Besi işletmeleri 3. Beyaz Et Üreten İşletmeler 4. Yumurta Üreten İşletmeler	%40-%70 ARASI HİBE <ul style="list-style-type: none"> • Hibeye esas uygun harcama limitleri 5.000 – 500.000 Avro arasındadır. • Her bir sektör için kapasite limitleri belirlenmiştir.
103 TEDBİRİ <ol style="list-style-type: none"> 5. Süt İşleyen İşletmelere Ve Süt Toplama Merkezi 6. Kırmızı Et kesimhanesi, et parçalama ve işleme tesisi 7. Kanatlı Et kesimhanesi, et parçalama ve işleme tesisi 8. Meyve ve Sebze için soğuk hava deposu ve paketlenme 9. Su Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması	%40-%50 ARASI HİBE <ul style="list-style-type: none"> • Hibeye esas uygun harcama limitleri 30.000 – 3.000.000 Avro arasındadır. • Her bir sektör için kapasite limitleri belirlenmiştir.
302 TEDBİRİ <ol style="list-style-type: none"> 10. Süs bitkileri, Tıbbi ve Aromatik Bitkiler, Mantar, Fide Ve Fidan, Çiçek Soğanı 11. Arıcılık ve Arı Ürünleri 12. Zanaatkarlık ve Katma Değerli Ürün İşletmeleri 13. Kırsal Turizm ve Rekreasyon Faaliyetleri 14. Su Ürünleri Yetiştiriciliği 15. Makine Parkları 16. Yenilenebilir Enerji Yatırımları	%55-%65 HİBE <ul style="list-style-type: none"> • Hibeye esas uygun harcama limitleri 5.000 – 500.000 Avro arasındadır. • Her bir sektör için kapasite limitleri belirlenmiştir.

**IPARD hibelerinden destek alan işletmeler
5 YIL BOYUNCA FAALİYETİNİ SÜRDÜRMEK ZORUNDADIR.**

IPARD projelerinde 4 harcama kalemine hibe veriliyor.

1. Yapım işleri (*inşaat*)
2. Makine-ekipman alımı
3. Hizmet alımı (*Danışmanlık hizmetleri, çizim harcamaları*)
4. Görünürlük harcamaları (*AB desteğini gösteren tabela ve pano*)

AB ile yapılan anlaşmalar gereğince;

- **Canlı hayvan**
- **Arazi ve mevcut bina alımı**
- **İkinci el makine-ekipman alımına**
destek verilmiyor.

SEKTÖRLER BAZINDA HİBELERİN DEĞİŞİMİ

Alt Tedbir	Sözleşme Sayısı	Yatırım Tutarı (Milyon TL)	Destek Tutarı (Milyon TL)	Ödenen Hibe Tutarı (Milyon TL)
Süt Üreten Tarımsal İşletmeler	1.418	3.105,9	1.556,5	1.359,8
Kırmızı Et Üreten Tarımsal İşletmeler	833	1.350,5	682,1	493,2
Kanatlı Et Üreten Tarımsal İşletmeler	814	1.082,4	568,8	545,9
Yumurta Tavukçuluğu	8	18,7	11,2	5,3
Süt ve Süt Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması	178	603,2	236,2	194,9
Süt Toplama Merkezi	51	23,4	9,9	9,9
Kırmızı Et ve Kırmızı Et Ürünleri İşlenmesi ve Pazarlanması	119	511,1	199,7	145,8
Kanatlı Eti ve Kanatlı Eti Ürünleri İşlenmesi ve Pazarlanması	24	79,1	28,4	26
Su Ürünleri İşlenmesi ve Pazarlanması	23	71	27,8	24
Meyve ve Sebzelerin İşlenmesi ve Pazarlanması	263	810,7	351,4	236,2
Bitkisel Üret. Çeşitlendirilmesi ve Bitkisel Ür. İşl. Ve Pazarlanması	7.247	657,5	321,1	248,7
Arıcılık ve Arı Ürünlerinin Üretimi, İşlenmesi ve Pazarlanması	2.114	201,5	93	79,6
Zanaatkarlık ve Katma Değerli Ürünler	489	549,9	254,9	157,7
Kırsal Turizm ve Rekreasyon Faaliyetleri	652	909,3	426,7	189,2
Su Ürünleri Yetiştiriciliği	40	40,4	18,8	9,6
Makine Parkları	27	9,5	5,6	3,6
Yenilenebilir Enerji Yatırımları	92	179,1	83,1	29,5
Teknik Destek	49	7,6	7,4	3,4
TOPLAM	14.441	10.211,1	4.882,8	3.762,5

	IPARD-I Gerçekleşmesi (2012-2016)	2023 Hedefi (IPARD I + II)
Desteklenen Proje Sayısı	10.694	20.000
Hibe Miktarı	3,2 Milyar TL	8 Milyar TL
Toplam Yatırım Miktarı	6,8 Milyar TL	15 Milyar TL
Yeni İstihdam Sayısı	57 Bin kişi	100 Bin kişi
Vergi Muafiyet Katkısı	1,2 Milyar TL	2,5 Milyar TL